

Oslo

Det sentrale eldreråd

Bydelseldrerådene i Oslo

Oppsummering av
spørreundersøkelse til
bydelseldrerådene 2024

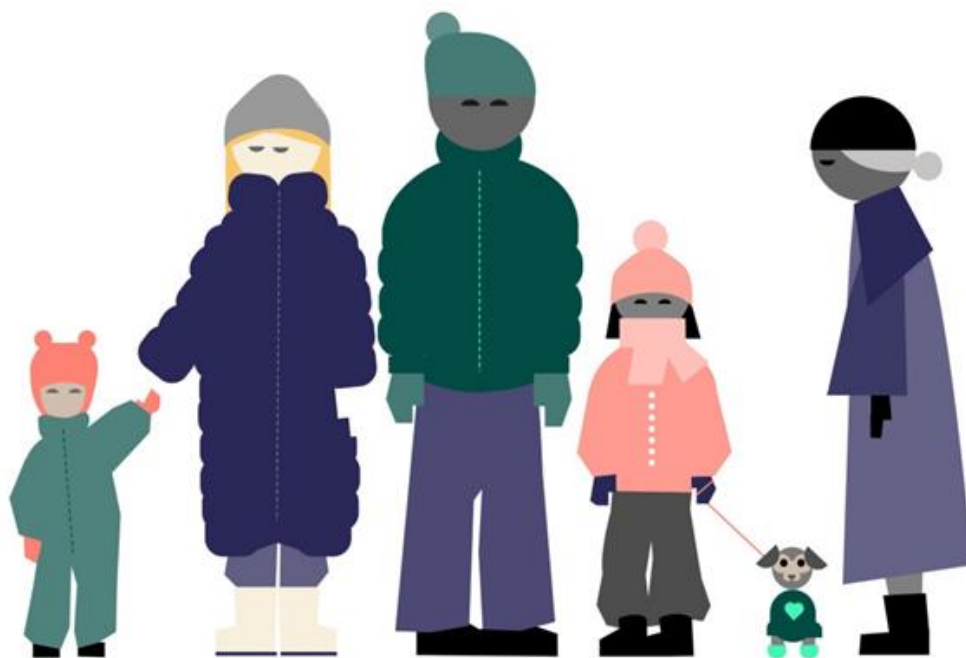

Foto: Anette Bjerke-Bjorkedal/Oslo kommune

Innhold

1. Rådgivende medvirkningsorgan i kommuner og fylkeskommuner.....	3
Sentrale medvirkningsorgan i Oslo.....	3
Eldrerådets rolle	4
Det sentrale eldreråd i Oslo	4
Bydelseldreråd i Oslo	4
2. Spørreundersøkelse til bydelseldrerådene i Oslo.....	5
Bakgrunn.....	5
Utvalg.....	5
Metode.....	5
Spørsmål.....	5
Svar	5
Presentasjon av resultatene fra undersøkelsen	6
3. Resultater	6
Reglement.....	6
Organisasjonskart.....	6
Rammer for arbeidet.....	7
Opplæring	8
Åpen halvtime.....	9
Tilsynsutvalg.....	9
Egne saker	10
Innspill til Det sentrale eldreråd	11
5. Andre innspill og kommentarer	11
Møtegodtgjørelse	11
Hjemmeside	11
Orientering i rådsmøter	11
6. Oppsummering og videre oppfølging	11

1. Rådgivende medvirkningsorgan i kommuner og fylkeskommuner

I ny kommunelov som ble vedtatt i 2018 ble det innført en plikt for kommuner og fylkeskommuner til å opprette elderråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Lov om elderråd og lov om råd eller annen representasjonsordning i kommuner og fylkeskommuner for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. ble samtidig opphevet ([kommuneloven](#)).

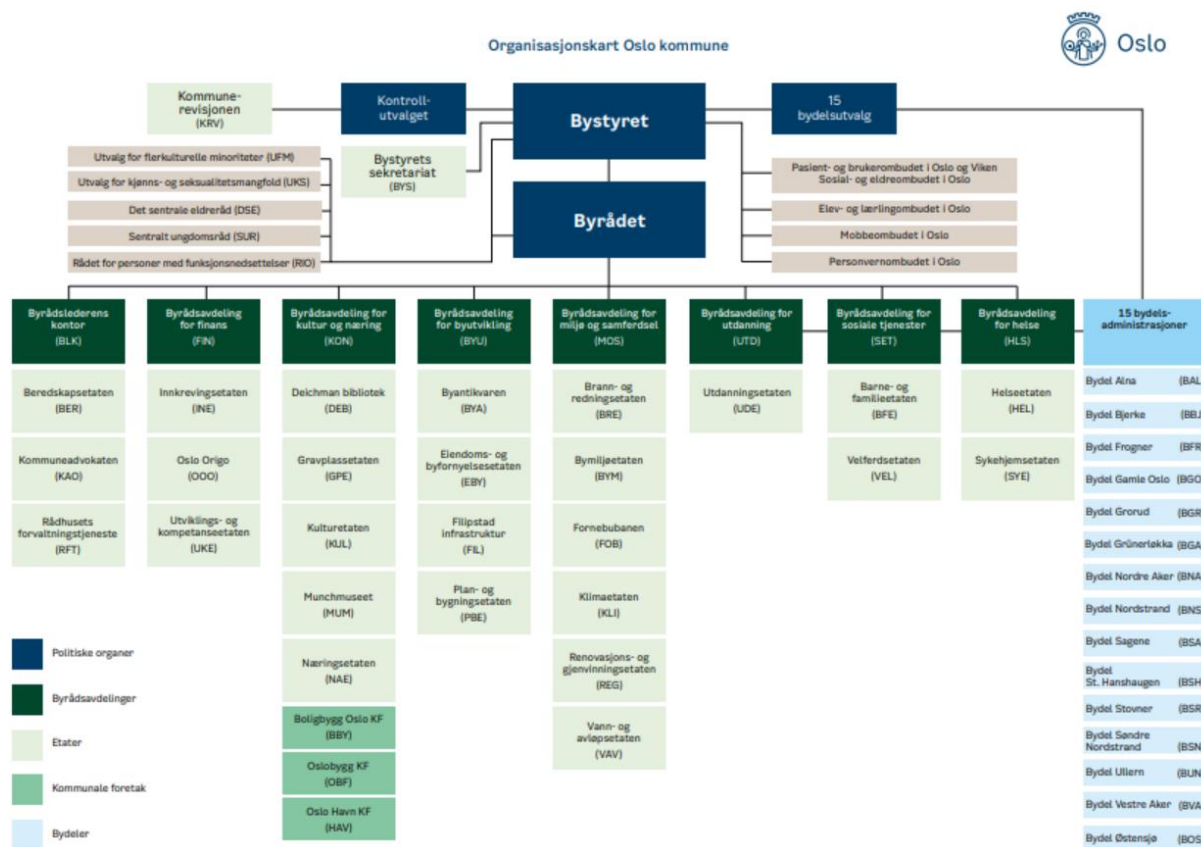
I 2019 ble det gitt en forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom ([forskrift om medvirkningsordninger](#)).

Kommunal- og distriktsdepartementet har også utarbeidet en veileder for elderråd som gir oversikt over de mest sentrale bestemmelsene i kommuneloven som gjelder for rådet og medlemmene av rådet ([veileder for elderråd](#)).

Sentrale medvirkningsorgan i Oslo

Oslo kommune har fem sentrale medvirkningsråd og utvalg: Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Det sentrale elderråd, Sentralt ungdomsråd, Utvalget for flerkulturelle minoriteter og Utvalget for kjønn- og seksualitetsmangfold. De lovpålagte rådene oppnevnes etter kommunelovens § 5-12. De sentrale utvalgene oppnevnes etter kommunelovens § 5-7. De sentrale rådene og utvalgene er rådgivende overfor byrådet og bystyret ([sentrale råd og utvalg](#)).

Oslo kommunes organisasjonskart viser rådernes og utvalgenes plassering i kommunen:

Eldrerådets rolle

Eldrerådet er et rådgivende organ og har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder eldre. Eldrerådet kan behandle saker innen ulike områder, for eksempel: Årsbudsjett og økonomiplaner, plansaker, transport og tilgjengelighet, boligutbygging, helse- og omsorg, kultur, idrett og friluftsliv, frivillighet, digitalisering, folkehelse og medvirkning. Rådets rolle er da å gi anbefalinger og innspill, det er opp til bystyret eller bydelsutvalget å fatte vedtak i de enkelte saker. Rådets anbefalinger i den konkrete saken skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ.

Det sentrale elderråd i Oslo

Det sentrale elderråd er rådgivende medvirkningsorgan for byrådet og bystyret i saker som gjelder levekår for eldre innbyggere i Oslo. Det sentrale elderråd 2023 – 2027 ble oppnevnt av bystyret 31.01.2024 og hadde sitt konstituerende møte 05.02.2024.

Eldrerådet har elleve medlemmer med personlige varamedlemmer. Eldrerådet er bredt sammensatt av personer med ulik erfaring, kompetanse og bakgrunn. Rådets medlemmer og varamedlemmer er foreslått av organisasjoner som representerer eldre, frivillige organisasjoner og foreninger som driver aktivt arbeid blant eldre innbyggere, bydelseldreråd, bydelsadministrasjoner og relevante fagmiljøer.

Det ligger informasjon om Det sentrale elderråd på Oslo kommunes hjemmesider. [Det sentrale elderråd](#)

Bydelseldreråd i Oslo

I Oslo er det også 15 bydelseldreråd. I reglement for bydelene § 2-6 fremgår det at det i hver bydel skal være et lokalt elderråd som rådgivende organ for bydelsutvalget, jf. kommunelovens § 5-12 med forskrift og kommunelovens § 5-2. Bydelsutvalget velger rådet. Kommunedelsutvalget ivaretar kommunestyrets rettigheter og plikter overfor rådene, jf. forskrift om medvirkningsordninger § 3. [Reglement for bydelene](#)

I reglement for Det sentrale elderråd står det at rådet bør legge til rette for et samarbeid med bydelseldrerådene. Det sentrale elderråd har arrangert konferanser for bydelseldrerådene siden 1996. Formålet er å gi informasjon om aktuelle tema som berører eldre i Oslo kommune. Samtidig gir konferansene mulighet for erfaringsutveksling mellom bydelseldrerådene.

Det sentrale elderråd mottar henvendelser og spørsmål fra bydelseldrerådene om aktuelle tema som angår levekår for eldre innbyggere i Oslo. Rådet informerer også bydelseldrerådene i saker der det er aktuelt.

2. Spørreundersøkelse til bydelseldrerådene i Oslo

Bakgrunn

Bydelseldrerådene har en viktig rolle når det gjelder å ivareta synspunktene for eldre innbyggere i lokale saker. Det sentrale eldreråd har fått tilbakemelding om at eldrerådene fungerer ulikt i bydelene. Rådet ønsket på denne bakgrunn informasjon om arbeidsforholdene for bydelseldrerådene og gjennomførte i mars 2024 en spørreundersøkelse.

Utvalg

Utvalget for undersøkelsen var de 15 bydelseldrerådene i Oslo.

Metode

Spørreundersøkelsen besto av 15 spørsmål og ble gjennomført med verktøyet Forms. Spørsmålene ble utarbeidet av leder og nestleder i Det sentrale eldreråd i samarbeid med sekretariatet.

Informasjon om spørreundersøkelsen ble sendt til postmottak i bydelene 01.03.2024.

Det ble sendt påminnelse på e-post til sekretærer for bydelseldrerådene 13.03.2024 og på e-post til sekretærer og/eller ledere i bydelene som ikke hadde besvart undersøkelsen 25.03.2024.

Spørsmål

Spørreundersøkelsen inneholdt 15 spørsmål.

1. Navn på bydel
2. Har bydelen vedtatt reglement for eldrerådet?
3. Står eldrerådet på bydelens organisasjonskart?
4. Disponerer rådet et eget budsjett?
5. Hvor stor stillingsprosent har rådet i sekretariatshjelp?
6. Hvor mange møter i året har rådet?
7. Har rådet deltatt på folkevalgtopplæring i regi av KS?
8. Har rådet deltatt på opplæring i regi av Senteret for et aldersvennlig Norge?
9. Har rådet åpen halvtime i forkant av møter?
10. Hvis ja. Har dere eksempler på saker som er tatt opp i åpen halvtime?
11. Er rådet representert i tilsynsutvalg for hjemmetjenester?
12. Er rådet representert i tilsynsutvalg for institusjoner?
13. Har dere eksempler på saker som rådet har tatt opp på eget initiativ?
14. Har dere forslag til tema på konferanser for bydelseldreråd 2024 – 2027?
15. Har dere forslag til saker som dere mener Det sentrale eldreråd bør ta opp i perioden 2024 – 2027?

Svar

Det ble registrert 18 svar på undersøkelsen. 14 navngitte bydeler sendte inn svar. I to svar var det ikke registrert navn på bydel, men på personer. Det ble avklart hvilken bydel den ene personen tilhørte, men det var ikke mulig å avklare hvilken bydel den andre personen tilhørte.

Tre av bydelene hadde registrert to svar på undersøkelsen. Noen av resultatene der det var sendt inn to svar var ikke var sammenfallende for den aktuelle bydelen.

Presentasjon av resultatene fra undersøkelsen

Det sentrale eldreråd arrangerte konferanse for bydelseldrerådene 03.04.2024 der resultatene fra spørreundersøkelsen ble gjennomgått, og bydelseldrerådene kom med innspill og kommentarer. Det sentrale eldreråd kom også med forslag til oppfølging av undersøkelsen i bydelseldrerådene.

Oppsummering av spørreundersøkelsen ble sendt til bydelseldrerådene 10.10.2024.

3. Resultater

Reglement

Har bydelen vedtatt reglement for eldrerådet?

Ja	10
Nei	8

Kommentar:

Kommunestyret og fylkestinget skal fastsette et reglement for råd for eldre. Reglementet skal fastsette organets virkeområde og eventuell vedtaksmyndighet, tidsperioden som organet er opprette for og eventuelle andre sentrale bestemmelser om organets virksomhet.

Kommunestyret og fylkestinget kan også fastsette nærmere regler om saksbehandlingen i rådet i et reglement, jf. kommuneloven §§ 5-13 og 11-12.

Bydelsutvalget ivaretar kommunestyrets rettigheter og plikter overfor rådene, jf. forskrift om medvirkningsordninger § 3. I forskrift for medvirkningsordninger fremgår det at rådet har rett til å uttale seg før kommunestyret eller fylkestinget fastsetter saksbehandlingsregler for dem. Det sentrale eldreråd oppfordrer de eldrerådene som ikke har fått fastsatt reglement om å ta opp dette med sin bydel. Vi anbefaler også at reglementet blir lagt ut på eldrerådernes hjemmeside.

Organisasjonskart

Står eldrerådet på bydelens organisasjonskart?

Ja	13
Nei	5

Kommentar

Sekretariatet i Det sentrale eldreråd gikk gjennom bydelenes hjemmesider i forkant av konferanse for bydelseldrerådene 03.04.2024. Per 02.04.2024 var det kun Bydel Alna som hadde inkludert rådene på organisasjonskartet som var tilgjengelig på hjemmesidene.

Det sentrale eldreråd mener at plassering på bydelenes organisasjonskart kan bidra til å synliggjøre bydelsrådene. Vi oppfordrer bydelseldrerådene til å ta opp saken med sin bydel.

Rammer for arbeidet

Disponerer rådet et eget budsjett?

Ja	2
Nei	16

Kommentar:

I medvirkningsforskriften § 3 fremgår det at rådet har rett til å uttale seg før kommunestyret vedtar budsjett for dem. I veileder for eldreråd henvises det til at medvirkningsforskriften forutsetter at kommunestyret eller fylkestinget bevilger nødvendige midler til drift av eldrerådet.

Hvor stor stillingsprosent har rådet i sekretariatshjelp?

10%	2
20%	1
30 %	1
50%	1
Sekretær må ta det på avspasering	1
Etter behov	1
Tilfredsstillende	1
Ikke mulig å anslå. Rådet har fast sekretær som ivaretar selve sekretærfunksjonene. I tillegg bidrar ressurspersoner i administrasjonen og tjenester knyttet til eldre etter behov.	1
Det er ikke bestemt en stillingsprosent knyttet til dette arbeidet.	1
Tror ikke det er spesielt avsatt. Sekretær møter, skriver referater og ordner noen praktiske ting	1
Ingen fastsatt prosent, arbeid gjøres fortløpende.	1
Sekretæren er til stede på våre møter og er også til hjelp for meg som er leder. Med råd og informasjon som vi ikke har.	1
En person, som er vår veileder og sekretær	1
Vet ikke	4

Kommentar

I medvirkningsforskriften § 3 fremgår det at rådet har rett til å uttale seg før kommunestyret og fylkestinget setter ned et sekretariat for dem. I veileder for eldreråd står det at rådet skal gis tilstrekkelig sekretariatshjelp. Rollen som sekretær for rådet er mangfoldig og handler om å tilrettelegge for at rådet kan gjøre jobben sin på en god måte. Det handler både om den praktiske tilretteleggingen og om oppfølging av rådet og rådets medlemmer.

Hvor mange møter i året har rådet?

6 – 7 møter	1
6 – 8 møter	1
7 møter	6
8 møter	6
8 – 9 møter	1
Like mange som bydelsutvalget - 9 i 2024	1
10 eller 11 møter, som foregår 2 uker før BU-møte	1
Like mange som bydelsutvalget 10 eller 11	1

Kommentar

I veileder for eldreråd står det at eldrerådet kan vurdere hvor ofte det er behov for møter ut fra antall saker. Rådet skal ha møte hvis ett av vilkårene under er oppfylt, jf. kommunelovens § 11-2:

- Rådet selv, kommunestyret eller fylkestinget selv vedtar det
- Rådets leder mener det er nødvendig
- Minst 1/3 av medlemmene krever det

Opplæring

Har rådet deltatt på folkevalgtopplæring i regi av KS?

Ja	14
Nei	4

Har rådet deltatt på opplæring i regi av Senteret for et aldersvennlig Norge?

Ja	14
Nei	4

Kommentar

I veileder for eldreråd står det at eldrerådet bør få informasjon og opplæring, slik at medlemmene blir i stand til å ivareta oppgaven som rådsmedlem. Senteret for et aldersvennlig Norge arrangerte opplæring for eldreråd 13. og 14.02.2024 i Oslo. KS tilbyr folkevalgtopplæring for sentrale råd og utvalg samt bydelsråd. Begge tilbudene er gratis, men ved opplæring fra KS, må det aktuelle rådet eller utvalget selv stille lokale. På konferansen for bydelseldrerådene 03.04.2024 ga noen av bydelene tilbakemelding om at de skulle delta på ekstra opplæring med Senteret for et aldersvennlig Norge, for de som ikke hadde mulighet i februar. Det sentrale eldreråd oppfordrer alle bydelseldrerådene til å benytte seg av tilbud om opplæring.

Åpen halvtime

Har rådet åpen halvtime i forkant av møter?

Ja	16
Nei	2

Hvis ja. Har dere eksempler på saker som er tatt opp i åpen halvtime?

Bygging av flere eldreboliger	1
Brannsikkerhet	1
Orientering om bydelen	1
Nedlegging av eldresenter	1
2023: Ullern frivilligsentral - medvirkning i byjubileet	1
Har ikke opplevd at noen utenfra har møtt de siste tre til fireårene. Men vi har hatt noen orienteringer fra administrasjonen, sist vår om situasjonen i hjemmetjenesten med bakgrunn i Brennpunkt-reportasjen, sist høst om bruk av velferdsteknologi i bydelen. Ny bydelsdirektør presenterte seg like etter at han begynte.	1
Status for plan om nytt Oppsalhjem	1
En ektefelle hadde problemer med sin gamle mann, trengte hjelp	1
Bygging av flere eldreboliger	1
Ingen har møtt	2
Ikke noe i denne perioden	1
Ingen saker i inneværende periode	1
Ingen saker foreløpig	1
Det har foreløpig i denne perioden ikke kommet noen i åpen halvtime	1

Kommentar:

Åpen halvtime er en arena der bydelens eldre kan gi innspill til sitt lokale eldreråd om saker som er viktige for dem i sitt nærmiljø. På konferanse for bydelseldrerådene 03.04.2024 ble det gitt tilbakemelding og om at det er få innbyggere som møter opp på åpen halvtime i eldrerådene. Sekretariatet i Det sentrale eldreråd har gått gjennom noen av bydelenes hjemmesider. Flere bydeler har informasjon om åpen halvtime, men denne informasjonen ligger ikke tilgjengelig på eldrerådenes hjemmesider. Bydel Søndre Nordstrand har informasjon om hvordan innbyggerne kan si sin mening og påvirke beslutninger om det som skjer i sitt nærmiljø, blant annet om åpen halvtime. Det er lenke til informasjon om åpen halvtime som lenke på eldrerådets hjemmeside. [Slik kan du påvirke](#). Det sentrale eldreråd oppfordrer bydelseldrerådene til å ha informasjon om åpen halvtime på sine hjemmesider og også vurdere andre måter å informere eldre innbyggere på.

Tilsynsutvalg

Er rådet representert i tilsynsutvalg for hjemmetjenester?

Ja	15
Nei	3

Er rådet representert i tilsynsutvalg for institusjoner?

Ja	16
Nei	2

Kommentar

Tilsynsutvalg er hjemlet i kommunelovens § 5-7 tredje ledd, jf. § 5-1 andre ledd bokstav e. Tilsynsutvalgenes sammensetning og oppgaver er regulert i reglement for bydelene § 2-5.

De lokale eldrerådene eller rådene for personer med funksjonsnedsettelse skal være representert med ett felles medlem i tilsynsutvalg for institusjoner mv. dersom de lokale rådene ønsker dette.

Bydelsutvalget kan invitere det lokale eldrerådet eller rådene for personer med nedsatt funksjonsevne til å foreslå en kandidat til tilsynsutvalget for hjemmetjenester.

Egne saker

Har dere eksempler på saker som rådet har tatt opp på eget initiativ?

Arbeide for etablering av flere eldreboliger
Bussrute 42
Legevakt Oslo vest
Mer robuste fastlegekontorer i Vestre Aker bydel
Kollektivtilbudet
Rosa busser
Oppfølging av tilsyn hjemmetjenesten
Bevar Ullevål sykehus. Søknadsprosessen for sykehjemsplasser
Boliger for eldre
Møte med representanter for politiske partier
Utstyr til et møterom på seniorsenteret, gratis kollektivtrafikk for personer over 80 år
Informasjon til eldre i bydelen
2023: Arbeid med lokal demensplan
Mangel på sittebenker i nærområdet og oppfordring til bydelen å ta opp med sentrale myndigheter om bedre salting, strøing og fjerning av snø
Ikke så ofte, og mest form av å be om orienteringer fra administrasjonen. Men har siste året tatt opp spørsmål om muligheten for å komme seg rundt - om rosa busser og mulighet for å gi eldre bedre parkeringsmuligheter i byen, framkommelighet for gående på vinterføre, bedt om opprettholdelse av kjøkken på det lokale sykehjemmet og bedt om å bli involvert i videre planlegging av nytt sykehjem i bydelen.
Forbedret informasjon om senior-tilbudene
Innspill til aktiviteter, eks. orientering
Forslag til bystyremelding om mest hjelpetrengende eldre
TryggEst - har hatt innleder fra Bufdir. Saken sendes Det sentrale eldreråd og bydelsutvalg. Det er tidlig i ny valgperiode, det kommer nok flere saker på eget initiativ.
Ikke i denne perioden så vidt jeg vet.
Ikke i denne perioden
ikke til nå

Kommentar

I veileder for eldreråd fremgår det at rådet kan ta opp saker på eget initiativ. Det sentrale eldreråd mener det er positivt at bydelseldrerådene er aktive og tar opp aktuelle saker i egen bydel.

Innspill til Det sentrale eldreråd

Undersøkelsen inneholdt to spørsmål som gjaldt innspill til arbeidsområder i Det sentrale eldreråd og forslag til tema på konferanser for bydelseldrerådene. Disse svarene vil ikke bli omtalt her. Det sentrale eldreråd vil bruke innspillene i sitt videre arbeid.

5. Andre innspill og kommentarer

Møtegodtgjørelse

Medlemmer av eldreråd har rett til godtgjøring for sitt arbeid. Møtegodtgjørelse for medlemmer i eldreråd er fastsatt i [Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder for Oslo kommune](#).

På konferanse for bydelseldrerådene 03.04.2024 ble det gitt tilbakemelding at det er ulikheter mellom fastsatt sats for møtegodtgjørelse i de ulike bydelene. Det sentrale eldreråd mener at bydelseldrerådene bør ha lik sats for møtegodtgjørelse.

Hjemmeside

Det sentrale eldreråd har gått gjennom hjemmesidene til bydelseldrerådene. Det er ulik informasjon i bydelene. Det sentrale eldreråd mener at hjemmesiden bør inneholde kontakthinformasjon til sekretær, eventuelt kontakthinformasjon til leder, navn på medlemmer i rådet, reglement, informasjon om åpen halvtime, generell informasjon om eldreråd og annen aktuell informasjon.

Orientering i rådsmøter

De lokale eldrerådene skal representere alle eldre innbyggere i sin bydel. Det er viktig med kunnskap om levekårene for eldre innbyggere i den aktuelle bydelen og om aktuelle tjenester og tilbud til eldre innbyggere. I veileder for eldreråd står det at eldrerådet kan invitere personer fra administrasjonen for å gi orienteringer i viktige saker og gi innspill direkte.

Det sentrale eldreråd oppfordrer bydelseldrerådene til å være aktive og etterspørre informasjon fra sin bydel og andre aktuelle instanser. Folkehelseprofilen for bydelen kan gi nyttig informasjon. Eldres helse er temaet for folkehelseprofilen 2024. [Folkehelseprofil](#) Arbeidet med aldersvennlig bydel og aldersvennlig transport et annet viktig område for eldrerådene. Videre kan eldrerådet be om informasjon om ulike tjenester i bydelen som arbeider med eldre innbyggere, for eksempel seniorveileder, demenskoordinator/demensteam, hjemmetjeneste, ergoterapeut, fysioterapeut, ernæringsfysiolog, seniorsentrene, frisklivssentral og frivillighet. Rådene kan også be om orientering om ulike statistikk, for eksempel for innvilgelse og avslag på helsehus og langtidsopphold i sykehjem og andre tjenester.

6. Oppsummering og videre oppfølging

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at det er ulikheter mellom bydelene når det gjelder organisering av og vilkår for bydelseldrerådene.

Det sentrale eldreråd vedtok i møte 07.05.2024 at de vil invitere ledere av bydelseldrerådene til et møte med leder og nestleder i det sentrale eldreråd 24.09.2024, for å ha dialog om resultatene og oppfølging i bydelseldrerådene. Møtet i september ble utsatt, og det vil bli fastsatt ny dato.

Det sentrale eldreråd hadde resultatene i undersøkelsen som tema i konferanse for bydelseldrerådene 16.10.2024. Der ble også ledere for bydelsutvalgene invitert.

Bydelene har ansvar for flere tjenester som har betydning for eldre innbyggere. Det sentrale eldreråd mener at bydelseldrerådene har en viktig rolle for å sikre lokal medvirkning. Det sentrale eldreråd vil vurdere hvordan resultatene fra undersøkelsen kan følges opp etter konferansen for bydelseldrerådene 16.10.2024 og møte med ledere i bydelseldrerådene.